

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології

Кафедра психології і туризму

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

для добувачів вищої освіти
освітньої програми Туристичне обслуговування
зі спеціальності 242 Туризм

Ступінь вищої освіти:

бакалавр

Форма здобуття освіти:

денна

КИЇВ – 2025

Програма атестаційного екзамену для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр. Спеціальність 242 Туризм, освітня програма Туристичне обслуговування, форма здобуття освіти: денна. Укладачі: В. Васильчук, Г. Кучерява, М. Гедін. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2025. 28 с.

Укладачі: **Володимир ВАСИЛЬЧУК**, доктор історичних наук, професор, професор кафедри психології і туризму;
Ганна КУЧЕРЯВА, кандидат географічних наук, доцент, декан факультету туризму, бізнесу і психології;
Максим ГЕДІН, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму.

Рецензенти: **Вікторія ЦИПКО**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри туризму Національного транспортного університету;
Оксана КУЧАЙ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму Київського національного лінгвістичного університету.

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму «27» серпня 2025 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології «08» вересня 2025 року, протокол № 1

Голова вченої ради

Ганна КУЧЕРЯВА

Затверджено на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету «27» жовтня 2025 року, протокол № 4

Голова вченої ради Університету

Роман ВАСЬКО

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
1. Вимоги до здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти....	5
2. Структура і зміст атестаційного екзамену	10
3. Система оцінювання під час атестаційного екзамену.....	10
4. Перелік питань до атестаційного екзамену.....	16
5. Рекомендована навчально-методична література для підготовки до атестаційного екзамену.....	23

Пояснювальна записка

Програма атестаційного екзамену розроблена для атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм.

Атестаційний екзамен є формою підсумкової комплексної перевірки й оцінки теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти і має на меті визначення рівня сформованості компетентностей (інтегральної, загальних, фахових) та програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм, освітньої програми Туристичне обслуговування.

Основним науково-методичним документом, що регламентує зміст атестаційного екзамену, є програма.

До проходження атестації здобувачів вищої освіти – складання атестаційного екзамену (ступінь вищої освіти «бакалавр») – допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Програма атестаційного екзамену включає питання з навчальних дисциплін фахової і практичної підготовки (організація екскурсійної діяльності, організація готельного господарства, туристичне краєзнавство, туристичне країнознавство, організація туристичних подорожей, туropolерейтинг, економіка туризму, організація діяльності туристичного підприємства).

Екзамен проводиться в усній формі державною мовою.

Для проведення атестаційного екзамену щорічно створюється екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти у складі голови та членів комісії.

1. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спрямоване, по-перше, на встановлення рівня володіння здобувачами основними теоретичними положеннями та фактологічними знаннями з базових навчальних дисциплін та дисциплін фахового спрямування; по-друге, має на меті визначення відповідного рівня володіння конкретними знаннями та вміннями з арсеналу фахової діяльності.

Завдання атестаційного екзамену полягає у перевірці й оцінці сформованих у здобувачів вищої освіти компетентностей, а саме:

інтегральної компетентності:

- здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;

загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК15. Здатність зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміння їх презентувати;

ЗК16. Здатність використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній і письмовій формах.

фахових компетентностей:

ФК17. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК18. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК19. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК21. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК22. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

ФК23. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК24. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

ФК33. Здатність аналізувати місце України у загальноєвропейському та світовому цивілізаційному процесі та туристичному просторі.

Під час відповіді на питання екзаменаційного білету з навчальних дисциплін на атестаційному екзамені здобувач повинен **знати:** понятійно-категоріальний апарат навчальних дисциплін, основні концепції краєзнавчих досліджень; роль туризму в соціально-економічному розвитку країни; основи туристичного районування; основні види туристсько-рекреаційних ресурсів та закономірності їх поширення; географію основних туристичних центрів та специфіку їх інфраструктури, зокрема в Україні; спеціалізацію регіонів за

напрямами та метою туризму; територіальні особливості розвитку туризму в країнах світу; специфіку та географію основних видів туризму; проблеми світового туристичного бізнесу; особливості організації туристичних подорожей, екскурсійного обслуговування; сучасні тенденції туropolерейтингу, організаційні та управлінські аспекти діяльності туристичних підприємств, показники економічної ефективності розвитку туризму.

Під час відповіді на атестаційному екзамені здобувач повинен продемонструвати **вміння**: аналізувати туристсько-рекреаційний потенціал території; визначати тенденції та оцінювати вплив суспільно-географічних факторів на розвиток туризму в регіонах світу; давати комплексну туристсько-рекреаційну характеристику певного регіону чи країни; розкривати особливості організації туристичних подорожей та діяльності підприємств індустрії гостинності, зокрема готельного господарства; оцінювати ефективність менеджменту туристичної фірми, структур управління туристичного та готельного сервісу; давати оцінку економічної ефективності розвитку туристичної сфери; складати технологічну карту екскурсії.

Програмні результати навчання, які перевіряються під час складання атестаційного екзамену:

ПРН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПРН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПРН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПРН23. Зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати.

ПРН24. Використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній та письмовій формах.

ПРН25. Використовувати набуті знання для аналізу місця України у світовому та загальноєвропейському туристичному просторі.

ПРН27. Аналізувати особливості туристичних дестинацій та організовувати туристично-краєзнавчу діяльність.

Під час складання атестаційного екзамену здобувачі вищої освіти повинні **дотримуватися академічної доброчесності**. Використання будь-яких джерел інформації для підготовки відповіді на питання екзаменаційного білету не допускається.

У разі виявлення факту порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності безпосередньо під час складання атестаційного екзамену екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти), затвердженого вченою радою КНЛУ 29 вересня 2022 р., протокол №3, припиняє складання здобувачем вищої освіти цього екзамену, повідомляє всім присутнім про факт порушення академічної доброчесності та виставляє здобувачу, який порушив академічну доброчесність, 0 балів (у 100-бальній шкалі) чи / і оцінку «незадовільно» в національній системі за складання атестаційного екзамену.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен для атестації здобувачів вищої освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм приймається **в усній формі державною мовою.**

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань та практичного ситуаційного завдання:

1. Теоретичне питання з дисциплін «Туристичне краєзнавство» або «Туристичне країнознавство», або «Організація екскурсійної діяльності», або «Організація туристичних подорожей»
2. Теоретичне питання з дисциплін «Організація готельного господарства» або «Туроперейтинг», або «Економіка туризму», або «Організація діяльності туристичного підприємства».
3. Практичне ситуаційне завдання (розробка маршруту екскурсії за визначеним напрямком).

У разі виробничої необхідності атестаційний екзамен для атестації здобувачів вищої освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм може прийматися в онлайн режимі з використанням ІТ-технологій (платформа Microsoft Teams).

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Система оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти під час атестаційного екзамену є накопичувальною і складається з балів, які вони отримують за відповіді на питання екзаменаційного білету, та з балів за відповіді на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії.

У межах **100-бальної шкали** максимальна кількість балів складає:

- за відповідь на перше теоретичне питання – **35 балів** (відповідь здобувача на теоретичне питання екзаменаційного білету – **31 бал**, відповіді на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти – **4 бали**);

- за відповідь на друге теоретичне питання – **35 балів** (відповідь здобувача на теоретичне питання екзаменаційного білету – **31 бал**, відповіді на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти – **4 бали**);

- за вирішення практичного ситуаційного завдання – **30 балів** (виконання здобувачем практичного ситуаційного завдання – **26 балів**, відповіді на запитання голови та членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти – **4 бали**).

Критерії оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти на атестаційному екзамені

При виставленні оцінки за відповіді на атестаційному екзамені враховується їх змістовність, ґрунтовність та повнота. Оцінювання усних відповідей здійснюється згідно з вимогами до конкретних питань та завдань екзаменаційного білета.

**Критерії оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти
на атестаційному екзаміні**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
Теоретичні питання з дисциплін, що включені до атестаційного екзаміну	Глибоке знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний екзаміні; ґрунтовна і змістовна відповідь; повне розуміння та чітке формулювання теоретичних понять дисциплін; аналіз різних концепцій, вміння робити аргументовані висновки, демонстрація власного бачення шляхів розв'язання різних проблем.	29 – 31
	Достатнє знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний екзаміні; достатньо змістовна відповідь; неповне розуміння та не завжди чітке формулювання теоретичних понять дисциплін; недостатній аналіз різних концепцій.	24 – 28
	Поверхнєве знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний екзаміні; неповна відповідь; недостатньо точне розуміння та нечітке формулювання теоретичних понять дисциплін.	19 – 23
	Незадовільне знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний екзаміні; незадовільна відповідь; не розуміння та нездатність формулювання теоретичних понять дисциплін; відсутність аналізу і оцінки матеріалу.	0 – 18

**Критерії оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти
на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Грунтовна, повна, логічна відповідь; глибокий аналіз практичних аспектів теоретичного матеріалу; власні висновки і узагальнення матеріалу.	4
Достатньо повна, логічна відповідь; частковий аналіз практичних аспектів теоретичного матеріалу; негрунтовні висновки і узагальнення матеріалу.	3
Непослідовна та нелогічна відповідь; недостатній аналіз практичних аспектів теоретичного матеріалу; поверхневі висновки і узагальнення матеріалу.	1 – 2
Незадовільна відповідь; відсутність аналізу практичних аспектів теоретичного матеріалу; відсутні висновки і узагальнення матеріалу.	0

**Критерії оцінювання виконання здобувачами вищої освіти
практичного ситуаційного завдання**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
Практичне ситуаційне завдання	Правильне виконання завдання з використанням необхідної методики, з повним викладенням порядку його виконання та глибокою обґрунтованістю відповіді за результатами виконання.	24 – 26

	В основному правильне виконання завдання з використанням необхідної методики, з неповним викладенням порядку його виконання або недостатньо глибокою обґрунтованістю відповіді за результатами виконання.	20 – 23
	Правильний підхід до виконання завдання, але відсутність результату, або правильний результат, проте методика виконання завдання відсутня.	16 – 19
	Неправильне вирішення завдання і обрання невірної методики його виконання.	0 – 15

Критерії оцінювання відповіді здобувачів вищої освіти на додаткові запитання екзаменаторів з практичного ситуаційного завдання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Грунтовна, повна, логічна відповідь; глибокі знання методики вирішення завдання.	4
Достатньо повна, логічна відповідь; достатні знання методики вирішення завдання.	3
Непослідовна та нелогічна відповідь; недостатній аналіз практичних аспектів вирішення завдання.	1 – 2
Незадовільна відповідь, відсутність розуміння здобувачем сутності питання.	0

Підсумкова оцінка на атестаційному екзамені складається із сумарної оцінки відповідей на кожне питання екзаменаційного білету з урахуванням

відповідей на додаткові запитання екзаменаторів і визначається з використанням комплексної системи оцінювання за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною 4-бальною шкалою.

Підсумкова оцінка за відповідь на атестаційному екзамені за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною 4-бальною шкалою виставляється за таблицею:

Кількість балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	Добре
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	Задовільно
0 – 59	F	Незадовільно

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Організація екскурсійної діяльності

1. Екскурсознавство як основа організації екскурсійної діяльності.
2. Історія розвитку екскурсійної справи в Україні.
3. Поняття та види екскурсійних послуг.
4. Екскурсанти як споживачі екскурсійних послуг.
5. Екскурсія як самостійна послуга туристсько-екскурсійного підприємства. Соціально-культурні функції екскурсії.
6. Поняття екскурсійної діяльності. Сутність та складові екскурсійного продукту.
7. Класифікація та види екскурсій. Оглядові та тематичні екскурсії, вимоги до їх складання і проведення.
8. Основні принципи складання екскурсії та планування екскурсійного маршруту.
9. Композиція екскурсії, її характерні риси. Вибір теми екскурсії, формулювання підтем.
10. Екскурсійні об'єкти та особливості їх вибору при складанні екскурсії.
11. Маршрут екскурсії: принципи планування, основні вимоги, види.
12. Техніка проведення екскурсії. Контрольний та індивідуальний текст екскурсії. Портфель екскурсовода.
13. Технологічна карта екскурсії.
14. Методичні прийоми проведення екскурсії.
15. Показ як методичний прийом проведення екскурсії. Завдання показу на екскурсії, його види.
16. Методичні прийоми розповіді на екскурсії.
17. Особливі методичні прийоми проведення екскурсій.
18. Професійні вимоги до екскурсовода.
19. Якість екскурсії та основні критерії її оцінки.
20. Особливості проведення екскурсій в музейних установах.

2. Організація готельного господарства

1. Місце готельного господарства в індустрії гостинності. Державна політика у туристичній галузі та у готельному господарстві України.
2. Історія розвитку готельного господарства в світі.

3. Історико-географічні аспекти розвитку готельного господарства в Україні.
4. Нормативно-правове забезпечення функціонування засобів розміщення в Україні.
5. Готельне господарство як вид економічної діяльності: сутність, основні завдання.
6. Сутність поняття «готельна послуга». Основні та додаткові готельні послуги. Поняття «готельний продукт».
7. Поняття якості готельних послуг. Критерії та показники якості для засобів розміщення.
8. Класифікація засобів розміщення. Види закладів тимчасового розміщення.
9. Характерні риси готелів ділового призначення.
10. Особливості організації та функціонування транзитних готелів.
11. Характерні риси курортних готелів.
12. Готель як основний засіб тимчасового розміщення. Типи готелів.
13. Архітектура та інтер'єр підприємств готельного господарства.
14. Технологічний цикл обслуговування туристів у готелях.
15. Готельний номер. Типи та характеристика готельних номерів. Технологія бронювання номерів у готелях. Особливості організації обслуговування в номерах готелю.
16. Служба прийому та розміщення в готелі. Зв'язок служби прийому та розміщення з іншими підрозділами готелю.
17. Організаційно-функціональні особливості служби house keeping в готелі.
18. Організація функціонування служби безпеки в готелі.
19. Цінова стратегія готельних підприємств. Особливості формування тарифів на готельні послуги.
20. Соціальні, інфраструктурні та технологічні інновації в готельному господарстві.

3. Туристичне краєзнавство

1. Об'єкт і предмет вивчення туристичного краєзнавства.
2. Витоки туристичного краєзнавства України.
3. Методи туристично-краєзнавчих досліджень.
4. Туристичні ресурси, їх класифікація та оцінка.
5. Туристичне районування території України.

6. Карпатський туристичний регіон.
7. Особливості розвитку Поліського туристичного регіону.
8. Становлення Подільського туристичного регіону.
9. Розвиток Придніпровського туристичного регіону.
10. Потенціал Слобожанського туристичного регіону.
11. Азово-Чорноморський туристичний регіон.
12. Потенціал Бессарабії як туристично-рекреаційного регіону.
13. Київ – туристичний центр світового значення.
14. Туристична характеристика Одеси.
15. Львів як туристичний центр Західної України.

4. Туристичне країнознавство

1. Туристичне країнознавство: теоретико-методологічні засади курсу. Предмет, об'єкт та завдання туристичного країнознавства.
2. Країна та держава у туристичному країнознавстві.
3. Природно-рекреаційні туристичні ресурси країни як умова розвитку туризму.
4. Населення країни у туристичному країнознавстві.
5. Світова спадщина ЮНЕСКО як важлива складова рекреаційно-туристичних ресурсів світу. Світова спадщина ЮНЕСКО в Україні.
6. Туристично-країнознавча характеристика Європейського регіону.
7. Туристично-країнознавча характеристика країн Південної Європи (Іспанія, Греція, Туреччина).
8. Туристично-країнознавча характеристика країн Західної Європи (Франція, Німеччина).
9. Туристично-країнознавча характеристика провідних міст Європи.
10. Туристично-країнознавча характеристика Азійського регіону.
11. Туристично-країнознавча характеристика Китаю.
12. Туристично-країнознавча характеристика країн Південно-Східної Азії (Таїланд, Індонезія, Малайзія, Сінгапур).
13. Туристично-країнознавча характеристика Американського регіону.
14. Туристично-країнознавча характеристика США.
15. Туристично-країнознавча характеристика Латиноамериканського регіону.
16. Туристично-країнознавча характеристика Мексики.
17. Туристично-країнознавча характеристика країн Карибського басейну.
18. Туристично-країнознавча характеристика Африканського регіону.

19. Туристично-країнознавча характеристика Австралії та Океанії.
20. Туристично-країнознавча характеристика країн Близького Сходу.

5. Організація туристичних подорожей

1. Законодавство України у сфері туризму.
2. Ліцензування туристичної діяльності в Україні.
3. Поняття про банківську гарантію. Види банківських гарантій.
4. Характеристика основних видів туристичних подорожей по Україні.
5. Характеристика основних видів туристичних подорожей по Європі.
6. Новітні тренди туристичних подорожей у світі.
7. Специфіка туристичних подорожей повітряним транспортом.
8. Специфіка туристичних подорожей залізничним транспортом.
9. Специфіка туристичних подорожей автотранспортом.
10. Специфіка організація морських та річкових круїзів.
11. Інтеграція різних видів транспорту при організації туристичної подорожі.
12. Ризики туристичної фірми при організації туристичних подорожей.
13. Характеристика поняття «віртуальна туристична подорож».
14. Принципи урегулювання конфліктних ситуацій при організації туристичних подорожей.
15. Документальне оформлення туристичних подорожей.
16. Договір між туристичною фірмою і клієнтом на реалізацію ним туристичної подорожі.
17. Організація взаємодії туристичних підприємств з постачальниками туристичних послуг.
18. Роль та значення страхування туристів при організації туристичних подорожей.
19. Специфіка організації туристичних подорожей в умовах епідемії коронавірусу.
20. Інновації в організації туристичних подорожей.

6. Туроперейтинг

1. Сутність та завдання туроперейтингу. Зовнішні та внутрішні фактори туроперейтингу.
2. Види та функції туристичних підприємств, організаційні засади їх створення і функціонування.

3. Роль та завдання туроператорів у туризмі. Види та функції туроператорів. Туроператори масового ринку.
4. Турагенти як суб'єкти туристичної діяльності. Завдання та функції турагентів.
5. Сутність поняття «туристичний продукт». Особливості та складові туристичного продукту. Стадії життєвого циклу туристичного продукту.
6. Технологія створення туристичного продукту, формування його асортименту.
7. Тур-пакет: поняття та основні характеристики. Складові тур-пакета та його відмінність від турпродукту.
8. Транспортування як основна туристична послуга. Найпопулярніші види транспорту в міжнародному туризмі.
9. Програма туру: основні складові, принципи та вимоги до формування програми перебування туристів. Етапи організації туристичної подорожі.
10. Туристичний маршрут. Схеми маршрутів. Фактори, що впливають на вибір схеми маршруту.
11. Реалізація турпродукту. Інструменти просування туристичного продукту на ринку туристичних послуг.
12. Стратегії встановлення цін на тур-пакети. Фактори, що впливають на ціноутворення турпродукту. Розрахунок вартості турпродукту.
13. Організація співпраці туроператорів з туристичними агентами.
14. Особливості договірних відносин в туризмі. Ваучер як форма договору на туристичне обслуговування.
15. Рецептивний туроперейтинг. Схема функціонування рецептивного туроператора.
16. Ініціативний туроперейтинг. Основні функції представництва ініціативного туроператора.
17. Консолідований туроперейтинг: функції та основні завдання. Стан та перспективи розвитку світового ринку туроператорів-консолідаторів.
18. Якість обслуговування в туризмі та засоби її регулювання і контролю.
19. Державне регулювання діяльності туристичних підприємств в Україні.
20. Інноваційні технології в туроперейтингу.

7. Економіка туризму

1. Основні принципи економіки туризму.
2. Джерела фінансування суб'єктів туристичного бізнесу.

3. Фактори, що формують попит і пропозицію на туристичному ринку.
4. Структура основних і оборотних фондів у туристичній діяльності.
5. Основні напрями розподілу прибутку.
6. Етапи економічного планування в туризмі.
7. Методи ціноутворення в туризмі та фактори, що впливають на встановлення ціни туристичного продукту.
8. Основні цілі економічного аналізу діяльності туристичного підприємства.
9. Класифікація туристичних витрат.
10. Основні складові формування доходу туристичного оператора.
11. Процес оцінки ефективності інвестиційних проєктів.
12. Планування грошових потоків туристичного підприємства.
13. Сутність, структура та інструменти державного регулювання туристичної діяльності.
14. Сутність та значення сертифікації і стандартизації в туризмі.
15. Економічна ефективність туристичної діяльності.

8. Організація діяльності туристичного підприємства

1. Етапи створення та державної реєстрації туристичного підприємства.
2. Структура видів господарської діяльності туристичного підприємства.
3. Організаційна структура туристичного підприємства.
4. Структура управління туристичним підприємством та її особливості.
5. Основні етапи розробки бізнес-плану діяльності туристичного підприємства. Роль і функції фінансових коефіцієнтів у бізнес-плані.
6. Складові програми розвитку туристичного підприємства.
7. Характерні риси виробничої бази туристичного підприємства.
8. Баланс, його структура та послідовність складання.
9. Маркетинг-план туристичного підприємства.
10. Особливості організації взаємодії туристичного підприємства з партнерами (туроператорами, турагентами, постачальниками послуг).
11. Система кадрового забезпечення та вимоги до персоналу у сфері туризму.
12. Контроль і оцінка ефективності діяльності туристичного підприємства.

7. Практичне ситуаційне завдання: складання маршруту і технологічної карти екскурсії та характеристика історико-культурних та природних пам'яток Києва за наступними напрямками:

1. «“Золоті ворота” – Старокиївська гора»;
2. «Михайлівська площа – Володимирська гірка – Європейська площа – вул. Хрещатик»;
3. «Міський сад – парк “Аскольдова Могила”»;
4. «Голосіївський парк – Археологічний заповідник Китаїв»;
5. «Андріївська церква – вул. Хрещатик»;
6. «Володимирська гірка – Європейська площа – вул. Хрещатик»;
7. «Міський сад – Європейська площа»;
8. «“Золоті ворота” – Володимирська гірка»;
9. «Європейська площа – Бессарабський ринок»;
10. «Михайлівська площа – Європейська площа»;
11. «Володимирська гірка – Труханів острів»;
12. «Михайлівська площа – архітектурний пам'ятник “Золоті ворота”»;
13. «Труханів острів – Європейська площа»;
14. «Контрактова площа – Андріївський узвіз»;
15. «“Золоті ворота” – Андріївський узвіз»;
16. «Археологічний заповідник Китаїв – Голосіївський парк імені Максима Рильського»;
17. «Софіївська площа – Європейська площа»;
18. «Свято-Успенська Києво-Печерська лавра – Європейська площа»;
19. «Костел Святого Миколая – вул. Хрещатик»;
20. «Ботанічний сад імені акад. О. В. Фоміна – парк імені Тараса Шевченка».

5. РЕКОМЕНДОВАНА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Організація екскурсійної діяльності

Список обов'язкової літератури

1. Бабарицька, В., Короткова, А., & Малиновська О. (2007). *Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник*. Альтерпрес.
2. Галасюк, С. С., & Нездоймінов, С. Г. (2016). *Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: Навчальний посібник*. ОЛДІ-ПЛЮС.
3. Кіптенко, В. К., & Малиновська, О. Ю. (2018). *Організація екскурсійних послуг. Підручник*. «Олді+».
4. Король, О. Д. (2015). *Організація екскурсійного обслуговування в туризмі: Навчальний посібник*. Сучавський університет.
5. Любіцева, О. О. (2003). *Методика розробки турів: Навчальний посібник*. Альтерпрес.
6. Слатвінська, Л. А. (2022). *Організація екскурсійної діяльності: навчальний посібник*. Умань: Візаві.

Список додаткової літератури

7. Каролоп, О. О. (Ред.). (2002). *Організація екскурсійної діяльності: Опорний конспект лекцій*. Видавничий центр КНТЕУ.
8. Мальська, М. П., & Бордун, О. Ю. (2012). *Планування туристичної діяльності: Підручник*. Знання.
9. Писаревський, І. М., & Тонкошкур, М. В. (2012). *Планування та організація туристських маршрутів: Підручник*. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.
10. Покоłodна, М. М. (2017). *Організація екскурсійної діяльності : Підручник*. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.
11. Чагайда, І. М., & Грибанова, С. В. (2004). *Екскурсознавство : Навчальний посібник*. ІТФПУ.

Організація готельного господарства

Список обов'язкової літератури

1. Андренко, І. Б., Кравець, О. М., & Писаревський, І. М. (2014). *Менеджмент готельного господарства : підручник*. ХНУМГ ім. О. М.

Бекетова.

2. Байлік, С. І., & Писаревський, І. М. (2015). *Організація готельного господарства: підручник*. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.
3. Данько, Н. І., Парфіненко, А. Ю., Подлепіна, П. О., & Вишневська О. О. (2017). *Основи готельно-ресторанної справи : навчальний посібник* (А. Ю. Парфіненко, Ред.). ХНУ імені В. Н. Каразіна.
4. Мальська, М. П., & Пандяк, І. Г. (2019). *Готельний бізнес. Теорія і практика*. ТОВ «Видавництво "Центр навчальної літератури"».
5. Мальська, М. П., Кізима, В. Л., & Жук, І. З. (2017). *Управління сферою готельного господарства: теорія та практика: підручник*. Центр учбової літератури.

Список додаткової літератури

6. Арпуль, О. В., Абрамова, А. Г., Мирошник, Ю. А., & Собін О. В. (2021). *Готельна справа. Навчальний посібник*. ВД «Кондор».
7. Байлик, С. І. (2009). *Готельне господарство: підручник* (2 вид., перероб. і доп.). Дакор.
8. Гуць, В. С., Коваль, О. А., & Русавська, В. А. (2019). *Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів : підручник*. Видавництво Ліра-К.
9. Круль, Г. Я. (2011). *Основи готельної справи: навч. посібник*. Центр учбової літератури.
10. Роглев, Х. Й. (2009). *Основи готельного менеджменту: Підручник*. Кондор.

Туристичне краєзнавство

Список обов'язкової літератури

1. Берест, Р. Я., & Безручко., Л. С. (2015). *Туристичне краєзнавство : тексти лекцій для студентів ВНЗ туристичного профілю*. Галицька видавнича спілка.
2. Лизогуб, В. А. (2024). *Країнознавство: підручник* (2-ге вид., перероб.). Харків: Право.
3. Маланюк, Т. (2017). *Краєзнавство і туризм: навч. посібник*. Вища освіта.
4. Панкова, Є. (2003). *Туристичне краєзнавство: навч. посібник*. Альтерпрес.

Список додаткової літератури

5. Верес, К. (2015). *Туристичне краєзнавство: конспект лекцій*. НУХТ.
6. Любіцева, О. О., Панкова, Є. В., & Стафійчук В. І. (2007). *Туристичні ресурси України : навчальний посібник*. Альтерпрес.
7. Петранівський, В. (2008). *Туристичне краєзнавство: навч. посібник*. (2-ге вид., випр.). Знання.
8. Реєнт, О. П. (Ред.). (2016). *Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. ХНУ імені В. Н. Каразіна*.

Туристичне країнознавство

Список обов'язкової літератури

1. Лизогуб, В. А. (2019). *Країнознавство*. Видавництво «Право».
2. Мальська, М. П., Гамкало, М. З., & Бордун О. Ю. (2010). *Туристичне країнознавство. Європа : навч. посібник* (2-ге вид.). Центр учбової літератури.
3. Семенов, В. Ф. (2019). *Туристичне країнознавство. Навчальний посібник*. «Олді+».
4. Стафійчук, В. І., & Малиновська, О. Ю. (2020). *Туристичне країнознавство. Навчальний посібник*. «Олді+».

Список додаткової літератури

5. Алієва-Барановська, В. (2019). *Міжнародний туризм. Навчальний посібник*. Центр навчальної літератури.
6. Божидарник, Т. (2019). *Міжнародний туризм. Навчальний посібник*. Центр навчальної літератури.
7. Немець, Л. М., Кулешова Г. О., & Соколенко А. В. (2015). *Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник*. ХНУ імені В. Н. Каразіна.
8. Смаль, І. В. (2010). *Туристичні ресурси світу: Навч. посіб.* Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Організація туристичних подорожей

Список обов'язкової літератури

1. Герасименко, В. Г. (2011). *Організація транспортних подорожей і перевезень туристів. Навчальний посібник*. Бурун Книга.

2. Гонтаржевська, Л. І. (2018). *Ринок туристичних послуг в Україні: навчальний посібник*. Східний видавничий дім.
3. Поступна, О. В., & Леоненко, Н. А. (2020). *Інфраструктура туризму: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання*. НУЦЗУ.
4. Любіцева, О. О. (2003). *Методика розробки турів. Навчальний посібник*. Київ: Альтерпрес.
5. Любчук, О. К. (2018). *Організація туризму. Основи туризмознавства: навч. посібник*. ГВУЗ «ПДТУ».

Список додаткової літератури

6. Бейдик, О. (2011). *Рекреаційні ресурси України: навч. посібник (3-є вид., перероб. та доп.)*. Альтерпрес.
7. Машина, Н. І. (2006). *Страховання для туристичних підприємств. Навчальний посібник*. Центр навчальної літератури.
8. Чорненька, Н. В. (2006). *Організація туристичної індустрії : навчальний посібник*. Атіка.

Туроперейтинг

Список обов'язкової літератури

1. Алієва-Барановська, В. (2019). *Міжнародний туризм. Навчальний посібник*. Центр навчальної літератури.
2. Бабарицька, В. К., & Малиновська, О. Ю. (2009). *Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навч. посіб.* Альтерпрес.
3. Баєв, В. В. (2016). *Основи туроперейтингу: навч. посіб.* ДП «Вид. дім “Персонал”».
4. Брич, В. Я. (Ред.). (2017). *Туроперейтинг: підручник*. Екон. думка ТНЕУ.
5. Кифяк, В. Ф. (2003). *Організація туристичної діяльності в Україні*. Зелена Буковина.
6. Кіптенко, В. К. (2010). *Менеджмент туризму: підручник*. Знання.
7. Кравцов, С. С., & Дрокіна, Н. І. (2012). *Менеджмент турбюро та організаторів подорожей: Навчальний посібник*. ДІТБ.

Список додаткової літератури

1. Брич, В. Я. (Ред.) (2017). *Організація туризму: підручник*. ТНЕУ.

2. Любіцева, О. О. (2008). *Методика розробки турів: навч посібник*. Альтерпрес.
3. Михайліченко, Г. І. (2018). *Туроперейтинг : підручник*. Київ. нац. торг.-екон. ун-т.
4. Панченко, Ю. В., Лугінін, О. Є., & Фомішин, С. В. (2019). *Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму*. «Олді+».
5. Писаревський, І. М., Погасій, С. О., & Покогодна М. М. (2008). *Організація туризму: підручник* (І. М. Писаревський, Ред.). ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.
6. Шуптар-Пориваєва, Н.Й. (2021). *Основи туроперейтингу: конспект лекцій*. Одеський державний екологічний університет.

Економіка туризму

Список обов'язкової літератури

1. Аветисова, А.О. (2011). *Економіка підприємства*. Донецьк: ДонНУЕТ.
2. Грановська, В.Г., Крикунова, В.М. & Морозова, О.С. (2021). *Економіка туризму: навчальний посібник*. Херсон: «Олді+».
3. Мальська, М .П. Рутинський, М .И., Білоус, С.В. & Мандюк, Н.Л. (2020). *Економіка туризму: теорія та практика: підручник*. Київ: Центр учбової літератури.
4. Матвійчук, Л.Ю. (2019). *Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: монографія*. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ.
5. Світлична, В.Ю. & Александрова, С.А. (2022). *Економіка туризму: підручник*. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.

Список додаткової літератури

6. Андренко, І.Б. & Влащенко, Н. М. (2012). *Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник*. Харків: ХНАМГ.
7. Бойчик, І.М. (2016). *Економіка підприємства: підручник*. Київ: Кондор-Видавництво.

Організація діяльності туристичного підприємства

Список обов'язкової літератури

1. Балашова, Р.І. (2019). *Організація діяльності туристичного підприємства*. Київ: Центр учбової літератури.

2. Бугіль, С.Я. (2019). *Економіка туристичного підприємства: конспект лекцій*. Львів: ЛНАУ.
3. Мальська, М. & Бордун, О. (2019). *Організація та планування діяльності туристичних підприємств: посібник*. Київ: Центр учбової літератури.

Список додаткової літератури

4. Андренко, І.Б. & Влащенко, Н. М. (2012). *Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник*. Харків: ХНАМГ.
5. Бойчик, І.М. (2016). *Економіка підприємства: підручник*. Київ: Кондор-Видавництво.